

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 30. dubna 2026

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

**VÝLET DO STŘEDOVĚKU: ZANIKLÉ VESNICE DRAHANSKÉ VRCHOVINY
ZNOVU OŽÍVAJÍ**

Lesy a louky, které dnes působí klidně a přirozeně, skrývají překvapivě bohatou středověkou minulost. Vědci z Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Brně se podíleli na vzniku nové naučné stezky mezi Vysočany a Holštejnem. Projekt využívá moderní metody, díky nimž lze zaniklé vesnice ze 14. století poznávat bez výkopů. Návštěvníci si pozoruhodně zachovalou podobu středověkého osídlení zobrazí přímo v terénu pomocí 3D rekonstrukcí.

Projekt „Středověkou cestou srdcem Drahanské vrchoviny“, za kterým stojí Akademie věd ČR ve spolupráci s obcemi Vysočany a Holštejn, přenáší výzkum přímo do krajiny. Využívá kombinaci geofyzikálních metod, leteckého snímkování a práci s digitálním modelem reliéfu, což umožňuje odhalovat půdorysy zaniklých vesnic bez nutnosti klasických archeologických výkopů. *„Dokážeme přesně lokalizovat jednotlivé usedlosti i významné stavby a zasadit je do širšího kontextu krajiny,“* vysvětluje autor projektu Václav Kolomazníček z Archeologického ústavu AV ČR v Brně.

Jedním z nejvýznamnějších míst na trase je zaniklá vesnice Husí, kde se podařilo identifikovat strukturu zástavby včetně polohy kostela a hřbitova. V krajině jsou dodnes patrné pozůstatky středověkých polí, cest i hospodářského zázemí, které formovaly každodenní život tehdejších obyvatel. Právě tyto nenápadné terénní stopy patří k nejcennějším pramenům poznání, protože umožňují rekonstruovat nejen podobu jednotlivých sídel, ale i způsob hospodaření a fungování celé krajiny ve vrcholném středověku.

Projděte se krajinou minulosti

Zhruba 5 km dlouhá naučná stezka je doplněna informačními panely s QR kódy, které návštěvníkům nabízejí 3D rekonstrukce přímo v terénu. Díky nim si lze konkrétní místa představit v jejich historické podobě a lépe porozumět tomu, jak vypadal vesnický život ve 14. století.

Kontakt pro média:

Lucie Peřinová
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 728 098

Zdenka Filipová
Archeologický ústav AV ČR, Brno
filipova@arub.cz
+420 776 627 785

Nová stezka propojuje vědecký výzkum s jeho srozumitelným předáním veřejnosti. „*Chceme lidem ukázat, že krajina, kterou dnes považujeme za přirozenou, je ve skutečnosti výsledkem dlouhodobého historického vývoje,*“ doplňuje Václav Kolomazníček. Větší porozumění jejím proměnám přispívá i k ochraně kulturního dědictví Dražanské vrchoviny.

Kontakty pro novináře: PhDr. Václav Kolomazníček

kolomaznicek@arub.cz

+420 724 030 378

Mgr. Zdenka Filipová

filipova@arub.cz

+420 776 627 785

Fotogalerie:

Pohled na střed zaniklé středověké vsi Husí od severu. V pravé části obrazu na zvýšeném návrší dominuje kostel; pod návrším je znázorněna vodní plocha odpovídající mírně zamokřenému prostoru identifikovanému měřením elektrické vodivosti, snad relikv zaniklé či zavezené nádrže. Magnetometrická prospekce zde neprokázala přítomnost staveb. Zobrazení má interpretační charakter. FOTO: 3D vizualizace, Martin Košťál, ARÚB AV ČR

Pohled na střed zaniklé středověké vsi Husí od jihu. V zástavbě jsou patrné jednotlivé usedlosti uspořádané podél komunikace, přičemž dominantou prostoru je kostel na mírném návrší, který tvoří přirozené centrum sídla. Zobrazení má interpretační charakter.

FOTO: 3D vizualizace, Martin Košťál, ARÚB AV ČR

*Předpokládaný vzhled zaniklé středověké vsi Husí, rekonstruovaný na základě výsledků nedestruktivních archeologických metod (geofyzikální měření, digitální model reliéfu).
FOTO: 3D vizualizace, Martin Košťál, ARÚB AV ČR*

*Rekonstrukce středověkého panského sídla – hradu Holštejna. Vizualizace vychází z návrhu J. Štětiny a ilustruje předpokládanou podobu hradu v době jeho vrcholného rozvoje.
FOTO: 3D vizualizace, Martin Košťál, ARÚB AV ČR*

*Vápencová ostrožna na Holštejně, na níž stával panský hrad. Výrazná skalní dominanta poskytovala přirozenou ochranu a strategický přehled nad okolní krajinou.
FOTO: Václav Kolomazníček, ARÚB AV ČR*

*Zaniklá středověká úvozová cesta kopírující naučnou stezku v okolí Holštejna. Hluboce zaříznutý terénní relikt dokládá dlouhodobé využívání komunikace, která byla postupně zahlubována erozí i intenzivním provozem.
FOTO: Václav Kolomazníček, ARÚB AV ČR*